



PIERRE BELON'UN ANADOLU YOLCULUĞU

Ertuğrul TAYLAN / (E) Vali Yardımcısı

Pierre Belon Anadolu'ya, Mısır, Suriye üzerinden gelmiştir. 1630'larda Antakya'dan başlayan yolculuk, Konya, Kütahya ve Bursa üzerinden İstanbul'a uzanmıştır. Belon'un, Anadolu şehirleri notlarından bazı çizgiler sunacağım.

ANTAKYA

M.Ö. 300'lerde kurulan Antakya, Antikhos'un Suriye Krallığı döneminde, devletin başkenti olmuştur. Eteğinde bulunduğu dağdaki kalesi ve surları sağlamdır.

Türk, Ermeni, Rum ve Yahudilerin yaşadığı şehirde, Arapça konuşulur. İpek böcekçiliği, önemli bir gelir kaynağıdır.

ADANA

Adana'ya, Anavarza üzerinden gelinmiştir. Seyhan Nehri üzerindeki taş köprü, "ferah ve güzeldir". Türkler yanında "Rumlar, Yahudiler ve Ermeniler de vardır. Şehirde, Türkçe konuşulur.

"Halı şeklinde keçeler" üretilir. "Pekmez mucuğu" denilen "bir tür sosis vardır. Bu, uzun sicimlere bağlanmış cevizler, "şerbete batırılır. Sonra da üzüm şırasıyla kaplanır. Bu tür sosisler, bu bölgede pek yaygındır..."

"Ereğli ovasında, senede dört binden çok at yetiştiren bir hara olduğunu öğrendim. Bunların altı yüzden fazlası, her sene devletçe alınıyor." Çok beğenilen bu atlara "Karaman atları, deniliyor..."

KONYA

Konya ovasında yetişen tiftik keçilerinin "yünü nefistir. ... ister harelî, ister düz olsun, en nefis saf dokumalar, bu keçi kılından yapılır."

Konya surları, "şehri çember şeklinde çevirmektedir. Surlarda, "üzerlerinde Yunanca yazıtlar okunan, kiliselerden alınmış mermer parçaları da vardır..."

Şehirde «Rumlar, Türkler, Araplar ve Ermeniler» vardır. «Konya'daki en nefis binalar cami, hamam ve kervansaraylardır. Türkler, altın mücevheratı çok iyi kalitede yaparlar. Yüzük takmayı pek severler..."

AFYONKARAHİSAR

Pierre Belon "kışı ve baharın da önemli bir bölümünü" geçirdiği Afyonkarahisar' da "Türklerin hayat tarzı, davranışlarıyla ilgili pek çok şeyi, gözleme fırsatı bulmuştur. Gözlemlerinden birkaçı, satırbaşları halinde verilmiştir:

Ekmek, tandırda yapılır. Halk için pekmezle birlikte, «yenen sıcak ekmek, pek nefis bir yemektir. Bu usul kışları, yazın olduğundan daha revaçtır...»

Belon, bebekleri, "büyütme usulü mükemmel ama, çok basit" dediği beşiklerden, ayrıntılı şekilde bahsetmiştir.

"Türkiye'de yaşayan bütün Hıristiyan cemaatlerinin, kendi kiliselerine sahip olmalarına müsaade edilir. Zira Türkler kimseyi, Türk (Müslüman)



Kaynak: <https://tr.travelogues.gr/travelogue.php?view=109&creator=1168341&tag=9437>



usulünce yaşamaya zorlamaz, herkes kendi inancına uygun yaşayabilir...”

KÜTAHYA

“Alçak bir tepe üzerindeki hisarı, bütünüyle ayaktadır ve surları da gayet iyidir.” Anadolu beylerbeylerinden birinin merkezidir. “Ermeniler, Yahudiler ve Rumlar da vardır.”

Tozu suyla ıslatıldığında acısız kil dökülmesini sağlayan, “rusma” denilen bir mineral, “burada çıkarılır. Kullanımı yaygın olan bu madenin iltizamı, “padişahın kasasına her sene 18 bin duka vergi” sağlar.

BURSA

Tarihçi “Plinus, bu şehrin Hannibal tarafından kurulduğunu söyler. Bursa günümüzde, yine de İstanbul kadar zengin ve kalabalık.”



Kaynak: <https://tr.travelogues.gr/travelogue.php?view=109&creator=1168341&tag=9437>

“Bursa’nın zenginliği, ipekten geliyor.” Her yıl, Doğu Akdeniz ülkelerinden “ipekle yüklü bir deve kervanı gelir. İpek, burada işlenip çeşitli kumaşlar yapılır.

“Türkler, her çeşit elbiseyi” muhakkak ipekle yaparlar ve iğne işçiliği de elbiseden bile uzun ömürlü olur. Ayrıca, Türkiye’deki terzilerin yaptıkları kıyafetler, Avrupa’da yapılanlarla karşılaştırılacak olursa, işlerini Latin ülkelerindeki terzilerden daha iyi ve daha zarif gördüklerini de söyleyeceğim...”

“Türk ayakkabıcı ve semercileri, deriyi öyle ustalıkla işler ki kimse onlardan daha iyisini yapamaz. Genel-



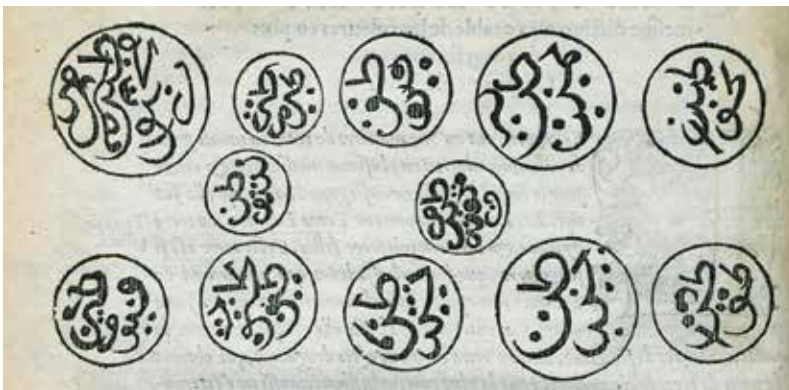
Kaynak: <https://tr.travelogues.gr/travelogue.php?view=109&creator=1168341&tag=9437>

de deri işçiliğinde de dikiş için ipek kullanırlar...”

“Türkiye’deki kasaplardan daha ustalıkla et hazırlayan başka kasap bilmiyorum...”

“Güzel çiçeklerden, Türkler kadar keyif alan başka bir millet yoktur...”

“Zanaatkârlarının önlerinde, tüm güzelliğiyle diri kalsınlar diye, içine farklı çiçekler konmuş kavanozlar vardır. Genellikle çiçekleri diri tutmak için, bunlara su konulmuştur. Türkler de bahçelerine, bizim kadar önem verir ve egzotik ağaçları, özellikle de muhteşem çiçekleri olan ağaçları dikmek için çok zahmet çeker, bunun için para harcamaktan kaçınmazlar.” (1)



Kaynak: <https://tr.travelogues.gr/travelogue.php?view=109&creator=1168341&tag=9437>

KAYNAKÇA

1. Pierre Belon Seyahatnamesi, Çev. Hazal Yalim, İstanbul, 2020.